

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

กระบวนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยนักเรียนชายและหญิงซึ่งกำลังเรียน
 ในชั้น ม.ศ.1 - ม.ศ.5 ปีการศึกษา 2518 ของโรงเรียนมัธยมแบบผสมประเภทสหศึกษา
 ในภาคกลาง จำนวน 5 โรงเรียน ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1

ชั้น ม.ศ.	สามเสนวิทยาลัย		สุวรรณาราม		บางกะปิ		สระบุรีวิทยาคม		พิบูลวิทยาลัย		รวม
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
1	25	25	21	25	24	23	18	19	22	23	225
2	25	24	17	19	21	20	18	20	21	22	207
3	25	25	25	24	23	20	20	20	25	24	228
4	15	25	25	23	21	23	20	20	21	25	218
5	18	21	21	25	24	22	20	19	19	25	214
รวม	108	120	109	116	113	108	96	98	108	119	1095
รวม	228		225		221		194		227		1095

จำนวนของโรงเรียนทั้ง 5 โรงเรียนนี้ รวมทั้งสิ้นมี 13,970 คน เป็นนักเรียนชาย 7,293 คน เป็นนักเรียนหญิง 6,677 คน นักเรียนที่เลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่างนี้มีทั้งหมด 1,095 คน เป็นชาย 534 คน หญิง 561 คน คิดเป็นร้อยละ 7.84 ของประชากรที่เป็นนักเรียนในโรงเรียนทั้ง 5 โรงเรียน

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มเลือกนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามโดยวิธีแยกประเภทตามเพศ ชั้น และโรงเรียน (Stratified Random Sampling) ประมาณร้อยละ 10 ของประชากรนักเรียนที่ได้รับแบบสอบถามมีจำนวน 1,400 คน แต่มีนักเรียนเพียง 1,095 คน ที่ส่งแบบสอบถามซึ่งตอบอย่างสมบูรณ์กลับคืนมายังผู้วิจัย ดังนั้น นักเรียนทั้ง 1,095 คนนี้ จึงได้ถูกคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งได้จำแนกไว้ในตารางที่ 1

หลักเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. เลือกจากโรงเรียนมัธยมแบบผสมประเภทสหศึกษาในภาคกลางซึ่งสามารถไปเก็บข้อมูลได้สะดวกและทางโรงเรียนยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัยด้วยดี
2. โรงเรียนเหล่านั้นมีการจัดบริการแนะแนวมาไม่น้อยกว่า 3 ปี ซึ่งพอจะเป็นหลักประกันได้ว่านักเรียนในโรงเรียนนั้นรู้จักและคุ้นเคยกับบริการแนะแนวตลอดจนผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวพอสมควร

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม 2 แบบ คือ

1. แบบสอบถามปลายเปิด แบบสอบถามนี้สร้างขึ้นตามข้อเสนอแนะของ -

โรเซน¹ (Rosen) โดยให้นักเรียนเขียนลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่นักเรียนต้องการ ซึ่งจะได้คัดเลือกลักษณะที่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ไปสร้างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ต่อไป และเพื่อให้สะดวกในการคัดเลือก ผู้วิจัยจึงกำหนดให้นักเรียนเขียนเพียง 10 ลักษณะเท่านั้น

2. แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แบบสอบถามฉบับนี้มีลักษณะ เป็นแบบสอบถามเลือกตอบแบบ Paired - Comparisons² ซึ่งมีหลักการสำคัญคือ จัดข้อเลือกตอบเป็นคู่ ๆ ในแต่ละคู่ ผู้เลือกตอบจะต้องเลือกตอบข้อใดข้อหนึ่งเพียงข้อเดียว แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นการสำรวจลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่นักเรียนต้องการ โดยทั่วไป และให้นักเรียนประเมินค่าลักษณะผู้ให้คำปรึกษาที่เขาเลือกด้วย แบบสอบถามตอนนี้ประกอบด้วยลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่นักเรียนต้องการ 7 คู่ ได้แก่

(1) เพศ (เพศชาย - เพศหญิง)

(2) วัย - อายุ (วัยหนุ่มสาว อายุไม่เกิน 30 ปี - วัยผู้ใหญ่ อายุเกิน 30 ปีขึ้นไป)

(3) การเก็บความลับ (เอาปัญหาของนักเรียนไปปรึกษามุคคนอื่น - เก็บปัญหาของนักเรียนไว้เป็นความลับอย่างยิ่ง)

---

¹Albert Rosen, "Client and Patient Preferences Regarding the Characteristics and Procedures of Counselors and Psychotherapists," Research in Counseling, ed. Lawrence Litwack, Russell Getson and Glemi Saltzman (Itasca, Illinois: F.E. Peacock Publishers, Inc., 1968), p. 142.

²Fred N. Kerlingyer, Foundations of Behavioral Research (New York: Holt, Rine Heart and Winston, Inc., 1964), p. 497.

(4) การแต่งกาย (แต่งกายเรียบร้อยเสมอ - แต่งกายตามสบายและทันสมัย)
 (5) ลักษณะทางอารมณ์ (ใจดี มีเมตตา มีท่าทีที่เป็นมิตร ยอมรับ) ลักษณะทาง
 ความรู้ (มีเหตุผล รอบรู้ เฉลียวฉลาด ทำงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีสติ ความ-
 ยั้งคิด)

(6) การให้เข้าพบ (ให้นักเรียนเข้าพบง่าย พบได้ตลอดเวลา - จัดตาราง
 เวลาให้นักเรียนเข้าพบ)

(7) วิธีให้คำปรึกษาแนะแนว (แนะนำโดยตรง - รับฟัง และช่วยนักเรียน
 ให้รู้จักคิด ตัดสินใจ และแก้ปัญหาด้วยตัวเอง)

ลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่จะให้นักเรียนเลือกแต่ละคู่นี้ มีมาตราประเมินค่า
 แบบ 5 ช่วง กว้างอยู่ทุกคู่ เพื่อให้นักเรียนประเมินน้ำหนักความสำคัญของลักษณะที่เลือก
 ตัวเลขบนมาตราประเมินค่ามีความหมายดังนี้ 5 - สำคัญมากที่สุด 4 - สำคัญมาก
 3 - สำคัญ 2 - สำคัญน้อย 1 - สำคัญน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามตอนนี้ประกอบด้วยลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวให้
 เลือก 7 คู่ เช่นเดียวกับตอนที่ 1 ไม่มีมาตราประเมินค่า แต่มีสถานการณ์ปัญหา 5 สถานการณ์
 ให้นักเรียนพิจารณาประกอบการ เลือกลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวสถานการณ์ปัญหาทั้ง 5
 สถานการณ์ได้แก่

- (1) สถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับทักษะและนิสัยในการ เรียน
- (2) สถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ภายในครอบครัว
- (3) สถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นภายนอกครอบครัว
- (4) สถานการณ์ปัญหาส่วนตัว ไม่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
- (5) สถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับการ ศึกษาต่อและการ เลือกอาชีพ

การสร้างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

ขั้นที่ 1 คัดเลือกลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวจากแบบสอบถามปลายเปิดโดย
 อาศัยหลักเกณฑ์ต่อไปนี้

(1) มีความถี่สูงเกินกว่าร้อยละ 20 (นักเรียนร้อยละ 20 ขึ้นไป เขียนลงในแบบสอบถามปลายเปิด)

(2) เป็นลักษณะที่นักการศึกษา นักแนะแนว หรือนักจิตวิทยาการแนะแนวเห็นว่ามีความสำคัญและจำเป็นสำหรับผู้ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะแนว

ขั้นที่ 2 ขั้นสร้างแบบสอบถาม ส่วนประกอบของแบบสอบถามที่สำคัญมีสามส่วน คือ ก. ข้อเลือกตอบซึ่งเป็นลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนว ข. มาตรฐานประเมินค่า และ ค. สถานการณ์ปัญหาสมมุติ

ก. การสร้างข้อเลือกตอบแต่ละข้อ ผู้วิจัยได้เอาลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่คัดเลือกจากแบบสอบถามปลายเปิดมาจัดเข้าด้วยกัน โดยพยายามจัดเอาลักษณะที่อธิบายถึงสิ่งเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน ควรจัดไว้ด้วยกัน เพื่อช่วยให้สามารถเปรียบเทียบได้ว่านักเรียนเลือกลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวเรื่องนั้น ๆ เฉพาะเจาะจงลงไปอย่างไร นอกจากหลักเกณฑ์ดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยยังได้อาศัยการวิจัยของบุคคลต่อไปนี้เป็นแนวทางในการจัดคุณลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนว ได้แก่ ฟูลเลอร์³ (Fuller) เกรเตอร์⁴ (Grater) ดิกส์ไตน์⁵ (Dickstein) และ โรเซน⁶ (Rosen) งานวิจัยของบุคคลดังกล่าว ผู้วิจัยได้กล่าวไว้ในบทที่ 1

ข. การสร้างมาตรฐานประเมินค่า ผู้วิจัยใช้มาตรฐานประเมินค่า 5 ช่วงแบบของลิเกอร์ท⁷ (Likert) เนื่องจากข้อความที่ให้นักเรียนประเมินน้ำหนักความสำคัญเป็นข้อความ

³ Fuller, loc. cit.

⁴ Grater, loc. cit.

⁵ Dickstein, op. cit., p. 75.

⁶ Rosen, loc. cit.

⁷ Jum C. Nunnally, Psychometric Theory, (New York: McGraw-Hill Book Company, 1967), pp. 531 - 534.

ที่อธิบายถึงลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่พึงประสงค์ของนักเรียน และลักษณะเหล่านั้น นักการศึกษา นักแนะแนว หรือนักจิตวิทยาการแนะแนว เห็นว่าเป็นลักษณะที่สำคัญและจำเป็น สำหรับผู้ให้คำปรึกษาแนะแนว ดังนั้น ผู้วิจัยจึงถือว่าข้อความที่อธิบายลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวดังกล่าวมีความหมายทางบวก (Favorable Statement) การกำหนดน้ำหนัก ความสำคัญจึงกำหนดจากมากไปหาน้อย คือ 5 - สำคัญมากที่สุด 4 - สำคัญมาก 3 - สำคัญปานกลาง 2 - สำคัญน้อย 1 - สำคัญน้อยที่สุด

การสร้างสถานการณ์ปัญหา ผู้วิจัยได้แนวทางในการสร้างสถานการณ์ปัญหาทั้ง 5 สถานการณ์จากข้อมูลปัญหาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาซึ่งรวบรวมโดย คีบบอย⁸ (Dipboye) รอทนี่⁹ (Rothney) อัมพา โซคิสเสอเรีย และ กระแส มาลาการณ¹⁰ ประกอบกับข้อมูล ปัญหาซึ่งผู้วิจัยสอบถามจากครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่ผู้วิจัยไปเก็บข้อมูล

ชั้นที่ 3 ชั้นทรวพิจารณา ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วไปให้ อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่ผู้วิจัยไปเก็บข้อมูล นิสิทชั้นปริญญาโทบัณฑิต และประกาศนียบัตรชั้นสูง สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) รวมทั้งนิสิทชั้นปริญญาโทบัณฑิต สาขา การแนะแนว (มศ.ว.ประสานมิตร) บางท่าน ทรวพิจารณาข้อความที่ใช้อธิบายลักษณะ ของผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวและรูปแบบของแบบสอบถาม

ชั้นที่ 4 ชั้นนำไปทดลองใช้ครั้งที่ 1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับการทรว พิจารณาแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนสระบุรีวิทยาคม จำนวน 50 คน ในการทดลอง ครั้งนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนวิจารณ์ข้อบกพร่องที่พบในแบบสอบถามโดยการ เขียนข้อวิจารณ์ ลงไปในแบบสอบถามนั้น

⁸Dipboye, loc. cit.

⁹Rothney, loc. cit.

¹⁰วิทยาลัยวิชาการศึกษา, เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

- ขั้นที่ 5 ขั้นปรับปรุงแบบสอบถาม สิ่งที่ปรับปรุงคือส่วนวนภาษาในคำชี้แจงและ
 ข้อคำถามต่าง ๆ
- ขั้นที่ 6 ชี้นำไปทดลองใช้ครั้งที่ 2 โดยให้นักเรียนกลุ่มเดิมกับที่ทดลองใช้ครั้งที่
 1 โดยทิ้งช่วงเวลาให้ห่างกัน 2 สัปดาห์
- ขั้นที่ 7 ขั้นปรับปรุงแบบสอบถามครั้งสุดท้าย

การเก็บข้อมูล

การรวบรวมลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวเพื่อนำมาสร้างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์
 โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิดนั้น ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามปลายเปิดจำนวน 288 ชุด โดยสุ่ม
 แจกให้นักเรียนทั้งหญิง - ชาย ทุกระดับชั้น จำนวนร้อยละ 2 ของนักเรียนแต่ละโรงเรียนที่ผู้
 วิจัยจะศึกษา แต่ได้แบบสอบถามคืน 252 ชุด คิดเป็นร้อยละ 87.5 ของแบบสอบถามที่ส่ง
 ไป การสุ่มนักเรียน การแจกและเก็บแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือจากครู
 แนะแนวในโรงเรียนที่ไปเก็บข้อมูลทุกโรงเรียน

สำหรับการเก็บข้อมูลมาวิเคราะห์จริง ๆ นั้น ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์
 1400 ชุด ได้รับคืน 1112 ชุด เป็นแบบสอบถามที่ใช้ไม่ได้ 17 ชุด จึงเหลือแบบสอบ
 ถามที่ใช้วิเคราะห์จริง ๆ 1095 ชุด เป็นของนักเรียนชาย 534 ชุด นักเรียนหญิง 561
 ชุด คิดเป็นร้อยละ 78.2 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด การเก็บข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับ
 ความช่วยเหลือจากครูแนะแนวของโรงเรียนแต่ละโรงเรียนที่ผู้วิจัยไปเก็บข้อมูลในการสุ่มเลือก
 นักเรียนแจก และเก็บแบบสอบถามคืน การเก็บข้อมูลครั้งนี้ใช้เวลา 2 สัปดาห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ความแตกต่างในการเลือกลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนว โดยใช้ -

ไคสแควร์ (Chi-Square) จากสูตรต่อไปนี้

$$\chi^2 = \sum \frac{(O - E)^2}{E}$$

O = ความถี่จากการเลือก (Observed Frequencies)

E = ความถี่ตามความคาดหวัง (Expected Frequencies)

2. วิเคราะห์น้ำหนักความสำคัญของลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่นักเรียนเลือก โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากสูตรต่อไปนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{N}}$$

X = คะแนนความสำคัญที่นักเรียนประเมิน

N = จำนวนนักเรียน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย